

Autiokirkon alttarivaate

VIKKOSANOMAT
nykyaikainen uutiskuvalehti

päätoimittaja
aatos erkko

toimitus
leila kalliala
mary a wuorio
simopekka nortamo
kirsti jaantila
pirkko greis
jaakko bergqvist
kalevi löfgren
helena mäkinen

taiteilijat
aaro loponen
osmo kaipainen

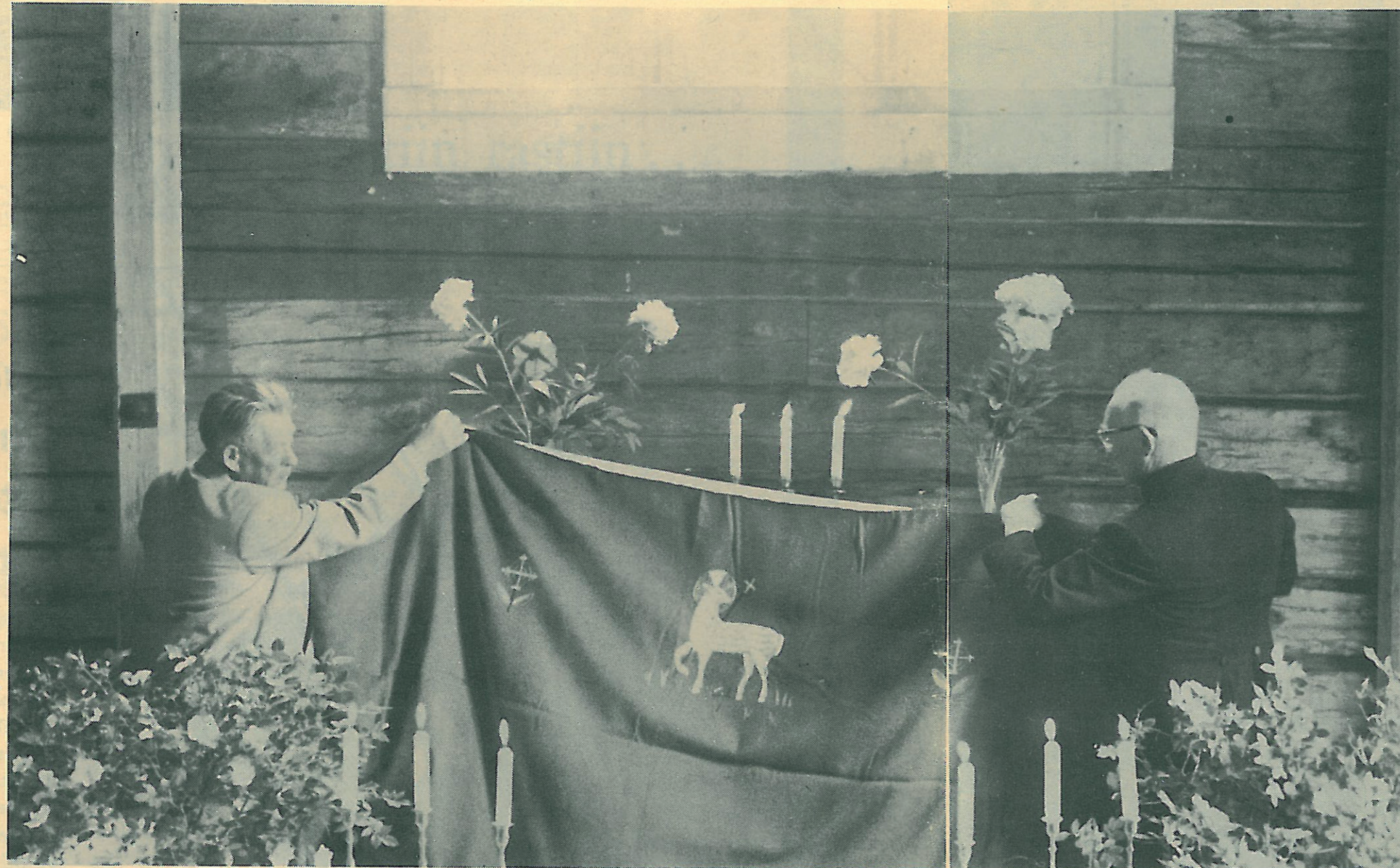
taloudenhoitaja
ilmari vartiainen

kustantaja
viikkosanomat oy

HYVÄ Keuruun kunta on tarttunut pahaasarvista ja vaatinut poliitikkojen syytteen panemista valtioneulouden konkurssitilan vuoksi. Vaikka vaatimus virkaportaisa raukeaisikin niin on sentään tähdennetty hallitusmiesten vastuuta.

ALAS Retkeilijöille on vihdoinkin saatu aikaan leirialueitten verkosto, mutta valvonta on heikonlaista. Valkeakoskellakin mustalaiset ovat vallanneet koko campingkentän.

kansikuva
villivarsa heinähelteellä
fred runeberg

PUNAISEN, KULTAKIRJAILLUN ALTTARIVAATTEEN ASETTIVAT PAIKOILLEEN NAUVON KIRKKOHERRA, ROVASTI SEDERQVIST JA SEILIN MIELISAIRAALAN TALOUDEHOITAJA, EKON. MÄKILAUURILA.

Kauniilla Seilin saarella, puolen tunnin moottorivene-matkan päässä Nauvon kirkonkylästä, sijaitsee pieni ja vaatimaton puukirkko. Se on tosiaankin niin pieni, että tuuheiden lehmusten ja saarnien kuppeelta sitä tuskin huomaa, vaikka seisoi aivan vierellä. Ja kun katselee sitä rehevän vehnäpellon laidalta, näkee vain katon tähtien ylitse. Mahtava luonto ympäröi tätä kirkkoa ja niinpä se onkin kuin itsestään luonnosta kummunnut pyhättö. Kirkkolehdon ikivanhat puut, kumpuiset niityt, viljapellot ja kallioluodot ovat sitä suojanneet ja sille tukensa antaneet jo vuosisatojen ajan ja meri on sen äärellä laulanut ja laulaa edelleen omia juhlavia hymnejään.

Jos on kirkon ulkokuori vaatimaton, niin sisältä se on melkeinpä lohduttoman autio ensi silmäyksellä katsottuna. Seilin nykyinen kirkko on näet maamme vanhimpia puukirkkoja, jonka aarteet on jo aikoa sitten viety ja talletettu Kansallismuseoon arvokkaaksi kokoelmaksi. Kirkkoa on nykyisin käytetty enää vain harvoin jumalanpalveluksiin, kenties kahdesti kolmasti vuodessa, eikä sitä tämän vuoksi ole kunnostettukaan. Jyhkeän näköiset petäjäseinät katselevat hiukan alakulaisen näköisinä kuhmuuntuneita puupenkejä ja puista alastonta alttaria. Vain saarnastuolin puuveistokset tuovat kuvaan eloa ja hiukkasen väriä. Vuodelta 1734 peräisin oleva saarnastuoli on musta, siihen veistetyt pyhi-myksenkuvat luunväriset.

Kirkon takaosassa on puisilla kaltereilla eristetty osasto, joka omalla erikoisella tavallaan kertoo tämän kirkon ja tämän saaren historiaa. Paikalla on ennen nykyistä kirkkoa ollut kaksikin kappelia, joista toinen rakennettiin jo 1600-luvulla saarelle perustetun spitaalisairaalalan yhteyteen. Kappelin tuhouduttua rakennettiin 1700-luvulla nykyinen kirkko, edelleen spitaalisairaalalan hartausmenoja palvelemaan. Kirkon eristetyssä takaosassa istuivat spitaalipotilaat, joille pappi kävi ojentamassa ehtoollisleväitä pitkän kepin nenässä.

Mitään muuta ei tällä saarella ole koskaan ollutkaan kuin tuo sairaala ja sen kappeli. Kun näet Ruotsiin kantaautui tietoja Suomessa puhjennesta spitaaliaudista, antoi kuningas Kustaa II Adolf 1619 käskyn mainitun sairaalan rakentamiseen. Se aloitti toimintansa 1620 ja yli sadan vuoden ajan toimi pelkästään spitaalisairaalana. Vuonna 1755 annetulla käskykirjeellä määrättiin, että sairaalassa oli hoidettava mielisairaita. Nykyisin se toimii valtion omistamana mielisairaalana, jossa on pelkästään parantumattomia, naispuolisia kriminaalipotilaita. Saarelle on ilmestynyt hiukkasen asutusta, mutta väestö kuuluu kaikki sairaalan henkilökuntaan. Sairaalan johto on monien sukupolvien ajan ollut Holländerin-suvun käsissä ja kirkon hautausmaalla on lukuisia Holländerin-suvun hautoja. Sairaalan nykyisen taloudenhoitajan Niilo Mäkilaurilan rouvakin on tätä sukua.

Harvoin eksyy saarelle vieras, sillä, ainoana kulkuyhtey-

tenä on moottorivene eikä sinne ole mitään vakinaista liikennettä. Sitä suurempi oli saaren asukkaiden hämmästyks viime kesänä, kun he aivan odottamatta saivat nähdä presidentti Kekkonen puolisoineen kävelevän saarta ympäriinsä. Tästä yllättävästä vierailusta sai alkunsa rouva Sylvi Kekkonen paluu saarelle viikko sitten, jolloin hän kävi luovuttamassa Seilin kirkkoon tekemänsä ja lahjoittamansa alttarivaatteen. Presidenttipari oli näet viime kesänä vierailulla suurlähettiläs R. R. Seppälän ja hänen puolisonsa, rouva Patricia Seppälän luona heidän kesähuvilallaan Nauvon saaristossa. Rouva Seppälä halusi lähteä näyttämään korkeille vieraille Seilin saarta, jonka hän jo lapsuudestaan hyvin tunsi. Seilin saarella pistäytyi presidenttipari myös vanhassa kirkossa, jonka autius niin järkytti rouva Kekkonen, että hän siinä paikassa lupasi hankkia kirkkoon alttarivaatteen. Eikä hän lupaustaan unohtanut.

Helteisenä heinäkuun päivänä lipui kirkkolehdon rantaan Kultaranta II matkustajinaan rouva Kekkonen ja presidentin nuorempi adjutantti, majuri Levo, jotka saapuivat Seiliin suoraan Kultarannasta. Tämä vierailu ei tullut yllätyksenä. Siitä tiesivät saaren kaikki asukkaat ja olipa huhu kantautunut lähisaariin ja Nauvon kirkollekin, josta lähti suuri karjavene kuljettamaan nauvolaisia harvinaista tapausta todistamaan. Rouva Kekkonen vaatimattoman ihmisenä olisi

KÄÄNNÄ

Jumalanpalvelus on juuri päättynyt ja kunniavieraat ovat astuneet kirkosta ulos. Rovasti Sederqvist vielä kiittelee rouva Kekkonen arvokkaasta lahjasta. Kuvan pikkupoika on syventynyt omiin puuhiinsa.

Autiokirkon alttarivaate

varmaankin halunnut lahjansa luovuttaa kaikessa hiljaisuudessa ja ilman suurta hälinää, mutta näillä saarilla hänen vierailunsa oli tapaus, jonkalaista ei ole sattunut vuosisatoihin. Kun lisäksi tiedettiin itsensä piispa Rosenqvistin saapuvan saarnaamaan Seilin kirkossa pidettävässä jumalanpalveluksessa, oli saariston vällä edessään kaksinkertainen elämys. Ei käy piispakaan näillä saarilla joka vuosi. Piispa Rosenqvist oli juuri päättänyt tarkastusmatkansa Kōkarin ja Aspön saarille ja ennen Porvooseen paluutaan hän halusi vielä käydä tutustumassa Nauvon kirkon arkeologisiin kaivauksiin ja saman tien käydä kiittämässä myös hiippakunnan puolesta rouva Kekkosta arvokkaasta lahjasta.

Kirkko oli täytynyt ääriin myöten Seilin ja lähisaarten asukkaista ja kesävieraista. Sairaalan potilaita oli runsaasti omassa ryhmässään. Nauvon kirkossa ei sen kaivaustöiden takia ole voitu viime aikoina pitää jumalanpalveluksia, joten Seilin kirkko tulee toistaiseksi heräämään uudelleen eloon useammin kuin ennen. Rouva Kekkonen istui mustassa puvussaan yksinään etupenkissä, hänen takanaan majuri Levo ja sitten muu kirkkokansa. Alttarivaatteen otti vastaan Nauvon seurakunnan kirkkoherra, rovasti Sederqvist, joka lausui seurakunnan kiitokset ja asetti vaatteen senjälkeen ekonomi Mäkilaurilan avustamana paikalleen puiselle alttarille. Vaate on pehmeäpunaista, käsinkudottua kangasta, jolle rouva Kekkonen itse on kirjaillut symboliset kullaväriset kuviot, keskellä olevan karitsan ja ristikuviot. Vaatteen on suunnitellut taiteilija Toini Nyström ja kangas on kudottu Suomen Käsiyön Ystäväissä. Punaisen vaatteen päälle asetettiin valkea pitsiliina ja vaatteen kankaasta oli lisäksi kudottu alttarin eteen asetettava matto. Vaatteen väri sopi erinomaisesti petäjäisiin seinäin ja värikkäiden kesäkukkien ja palavien kynttilöiden keralla se teki autiosta kirkosta yhtäkkiä elävän. Hartaana kaikui siellä virsilaulu sekä suomen- että ruotsinkielisenä. Piispa Rosenqvistin noustessa kallellaan olevaan saarnastuoliin jännitti jokainen hiukan sitä, että kestäkö se. Hyvin se kesti. Kirkon luonnonläheisyydestä olivat todistamassa kirkon sisällä jumalanpalveluksen aikana lentelevät pääskysset, joilla oli pesänsä jossakin katonkolossa alttarin yläpuolella ja joiden perherauhaa kokoontunut väki näytti häiritsevän. Rikkinäisistä ikkunoista paistoi sisään päivä ja avonaisesta ovesta näki kimaltelevan meren ja suhisevan kaislikon. Vuosien paineesta ikäänkuin kokoonkyrinyt kirkko näytti nuortuneen silminnähtävästi ja menneisyys ja nykyisyys antoivat toisilleen kättä hyvinä toveruksina.

Jumalanpalveluksen jälkeen kunniavieraat astelivat ekonomi Mäkilaurilan kotiin kirkkokahville. Pysähdyksestä tulikin suunniteltua pitempi, sillä yhtäkkiä puhkesi raju ukonilma raesateineen ja myrskyineen. Me löysimme sateensuojan veneaiturin vierellä kohoavasta Andersonin talosta, jonka väki kuulemma on monessa sukupolvessa ollut Seilin sairaalan palveluksessa. Siellä tyventä odotellessa kiersi juttu suureen tapaukseen — ”kun se presidentinrouva ihan itse kävi tuomassa sen alttarivaatteen, jonka hän oli ihan omin käsin tehnyt.” Siihen tapaukseen palataan noilla main puheissa ja muistoissa vielä monasti uudelleen.

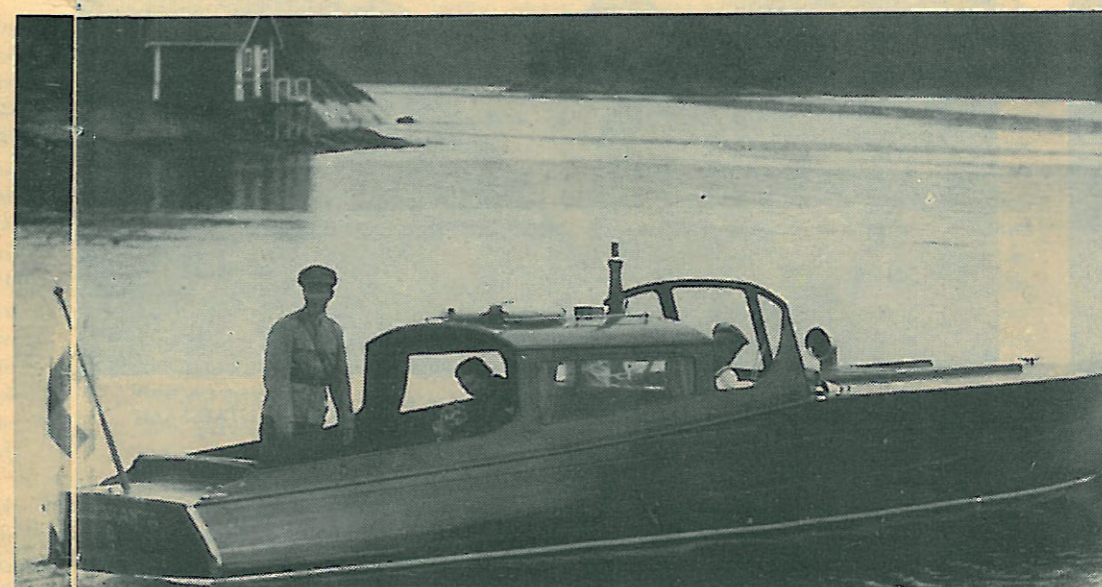
SEILIN MIELISAIRAALAN NYKYINEN PÄÄRAKENNUS ON RAKENNETTU JO VUONNA 1840, MUTTA NÄYTTÄÄ ULOS PÄIN HYVÄKUNTOISELTA JA ASIALLISELTA. KUTSUVIERAAT OVAT SIIRTYMÄSSÄ MÄKILAUURILAAN.

Seilin puukirkko, jonne presidentinrouva Kekkonen lahjoitti tekemänsä alttarivaatteen, on Suomen vanhimpia. Sen aarteet on aikanaan viety Kansallismuseoon ja kirkko oli ennen alttarivaatteen lahjoitusta täysin autio.

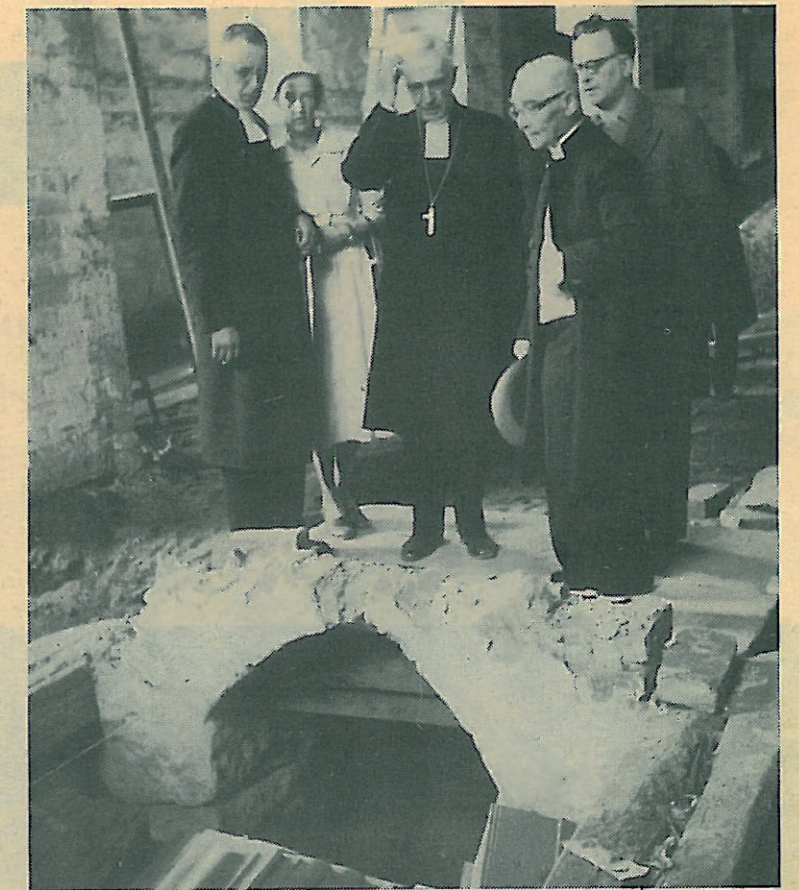

Huhu tärkeästä vierailusta oli kiertänyt laajalti, niinpä kirkkokansaa oli saapunut myös lähisaarilta ja Nauvosta, heidän joukossaan runsaasti lomanvietäjiä. Muuan pikkutyttö pyysi ja sai kirjaansa rouva Kekkonen nimikirjoituksen.

Rouva Kekkonen ja majuri Levo lähdössä Kultaranta II:lla paluumatkalle presidentin keisäsaunalle Kultarantaan, jonne nopea vene kiidatti heidät puolestatoista tunnissa. Samalla veneellä tekivät presidentti ja rouva Kekkonen viime kesänä yllätysvierailun Seiliin.

Piispantarkastus

Caj Bremer

Ennen Seilin vierailuaan kävi piispa Rosenqvist seurueineen tarkastamassa Nauvon vanhaa kivikirkkoa, jonka lattian alta kirkkoa restauroitaessa löytyi lukuisia 400-500 vuotta vanhoja hyvinsäilyneitä ruumisarkkuja. Kaivauksissa on todettu ainakin osan kirkkoa tulleen rakennetuksi jo 1300-luvulla. Löytöjä esittelevät piispalle rovasti Sederqvist ja kaivaustöitä johtava arkeologi, maisteri Palmroth.

Caj Bremer

Kirkon lattia on kokonaan avattu ja eri puolille nousseet pääkallot ja luukasat odottavat uudelleenhautamista lattian alle, kunhan kaivaustyöt on saatu päätökseen. Kirkon restaurointi tullee maksamaan toistakymmentä miljoonaa eikä siihen käytetä verorahojia, vaan erikoisesti tarkoitusta varten kerättyä rahastoa. Piispa Rosenqvist tutkiskelee tukevia seiiniä sekä hengenmiehen että tiedemiehen silmillä.